

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

27 oktober 2008

ONTWERP VAN DECREET

**houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2007
inzake medisch verantwoorde sportbeoefening en van het decreet van 24 juli 1996
tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Dirk de Kort**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet,
mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Wim Van Dijck;

de heren Carl Decaluwe, Dirk de Kort, Paul Delva, Johan
Verstreken;

de dames Margriet Hermans, Laurence Libert, de heer
Herman Schueremans;

mevrouw Els Robeyns, de heren Dany Vandenbossche, Jo
Vermeulen.

Plaatsvervangers:

de dames Hilde De Lobel, Marijke Dillen, de heren Pieter
Huybrechts, Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;

de dames Martine Fournier, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts,
de heer Johan Sauwens;

de heren Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Hans
Schoofs;

de heren Bart Caron, Chokri Mahassine, André Van
Nieuwkerke.

Toegevoegde leden:

de heer Piet De Bruyn;

de heer Jos Stassen.

Zie:

1843 (2008-2009)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting van het ontwerp van decreet door de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel	4
1. Situering van het ontwerp van decreet binnen het beleid.....	4
2. De regeling van ethiek in de sport en de keuze van het beleidsinstrument	4
3. De werking van de opencoördinatiemethode	5
4. De rol van de entourage bij dopingpraktijken	6
II. Algemene bespreking.....	7
1. Standpunt van mevrouw Els Robeyns.....	7
2. Standpunt van de heer Paul Delva	8
3. Antwoord van minister Bert Anciaux	9
III. Artikelsgewijze bespreking en stemming	9
IV. Eindstemming.....	9
Bijlagen:	
Bijlage 1: Advies van de Sectorraad Sport	11
Bijlage 2: Kindeffectrapport	19

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media behandelde op 16 en 23 oktober 2008 het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2007 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening en van het decreet van 24 juli 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar.

Op 16 oktober 2008 werd het ontwerp van decreet in de commissie toegelicht. Op 23 oktober werd het besproken en gestemd.

I. TOELICHTING VAN HET ONTWERP VAN DECREET DOOR DE HEER BERT ANCIAUX, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, JEUGD, SPORT EN BRUSSEL

1. Situering van het ontwerp van decreet binnen het beleid

Minster *Bert Anciaux* stelt dat het ontwerp van decreet tot doel heeft om een regeling uit te werken inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening. Het past binnen het beleid dat erop gericht is om het bestaande domein van het medisch verantwoord sporten in drie bewegingen opnieuw op te bouwen en uit te breiden.

Een eerste beweging is het implementeren van de WADA-code (de antidopingcode van het Wereldantidopingagentschap). Dit werd gerealiseerd door middel van het nieuwe decreet van 13 juli 2007, dat het decreet van 27 maart 1991 vervangt. Een tweede beweging is het inbrengen van een dimensie ethisch verantwoord sporten. Een derde beweging is het treffen van maatregelen ten aanzien van de entourage in het kader van dopingpraktijken.

Het ontwerp van decreet geeft uitvoering aan het tweede en derde onderdeel van de beleidsstrategie en valt dan ook uiteen in twee grote onderdelen, namelijk het ethisch verantwoord sporten, en de rol van de entourage in dopingpraktijken. Daarnaast worden bij dit ontwerp van decreet ook een aantal juridisch noodzakelijke wijzigingen van het decreet van 13 juli 2007 doorgevoerd.

2. De regeling van ethiek in de sport en de keuze van het beleidsinstrument

De minister wijst erop dat de problematiek van het ethisch verantwoord sporten blijvend actueel is. Men

dient daarbij niet alleen te denken aan de recente omkoopaffaire in het betaald voetbal, de zogenaamde zaak-Ye. Men kan ook denken aan uitingen van racisme of xenofobie in de sport, het behoorlijk bestuur van sportverenigingen, de fair play in de sport, de omgang met jongeren en kinderen, de maatschappelijke verantwoordelijkheid van sportorganisaties en dergelijke meer.

Daarbij is in sommige gevallen de problematiek van de ethiek in de sport gekoppeld aan de medisch verantwoorde sportbeoefening, in andere gevallen niet. Maar altijd is in ethiek de beoordeling van het menselijk gedrag aan de orde. De beoordeling van wat juist of fout is geschiedt daarbij vanuit moreel oogpunt. Dit stuurt, in voorkomend geval, het menselijk gedrag.

Er moet dus ook rekening gehouden worden met de handhavingsaspecten. Wie neemt de verantwoordelijkheid om te handhaven? Zijn er harde of zachte handhavingsmechanismen te verkiezen? En is ethisch gedrag überhaupt handhaafbaar?

Een belangrijke beleidsmatige tweespalt ligt daarbij in de vraag of men gedrag wil verbieden dan wel promoten. Dit houdt verband met de aard van ethische kwesties. Maar er moet ook rekening gehouden worden met het respect voor de individuele vrijheid. De graad van overheidsinterventie is immers afhankelijk van de mate waarin dit respect wordt betoond.

In dit verband komt naar voor dat de publieke regulering van ethiek in de sport inherent beperkt is. Het is met name, uit de aard van de zaak, niet zo evident om als overheid vanuit een publieke moraal te vertrekken en deze vervolgens te vertalen in een juridisch opgelegd individueel ethisch gedrag. Een dergelijk centraal en juridisch overheidsgestuurd optreden is wellicht nog verdedigbaar inzake extremen in het menselijke gedrag – bijvoorbeeld misbruik van kinderen, gezondheid, discriminatie – maar is veel minder toepasselijk in een veel breder domein van ruime ethische onderwerpen zoals bijvoorbeeld rechtvaardigheid, inclusie of kindvriendelijkheid. Het is daarom dat de minister met betrekking tot sportethische kwesties gekozen heeft om een formule te zoeken waarbij de aandacht voor de ethische kwesties wordt verhoogd, zonder dat een eenvormig gedrag van bovenaf wordt opgelegd.

De minister heeft dan ook gekozen om in te zetten op het promoten van de aandacht voor ethiek en ethische thema's in de sport, eerder dan het van bovenaf opleggen van een eenvormig ethisch concept voor de ganse sportsector. Het ligt dan ook voor de hand dat

hierbij voor een vorm van regulering wordt gekozen die afstand neemt van de klassieke top-downbenadering. De minister koos daarbij voor de opencoördinatiemethode (OCM).

3. De werking van de opencoördinatiemethode

Omdat het verre van evident is om als Vlaamse overheid een bepaalde ethiek voor te schrijven of van bovenuit op te leggen, koos de minister voor het principe van zelfregulering.

De opencoördinatiemethode doet een beroep op gestuurde zelfregulering. Zelfregulering betekent hier dat de sportfederaties zelf en voor zichzelf, met een zekere graad van autonomie, bindende maatregelen opstellen, uitvoeren en handhaven. Het betreft hier een gestuurde vorm van zelfregulering waarbij de eigen normatieve uitwerking van de sportorganisaties binnen wettelijk gestelde grenzen moet blijven en waarbij de belanghebbenden toch een ruime vrijheid hebben. De overheid behoudt controle op het eindresultaat.

De opencoördinatiemethode is een succesvolle methode in beleidsdomeinen die zich lenen tot een meer zachte, maar wel sturende reguleringsaanpak. Voorbeelden zijn de Europese werkgelegenheidsstrategie en het gelijkekansenbeleid van de Vlaamse Regering.

Essentieel aan de opencoördinatiemethode zijn de volgende principes: de gezamenlijke vaststelling van de te bereiken doelstellingen met alle betrokken actoren; gedefinieerde richtsnoeren die bindend en afdwingbaar kunnen zijn; en benchmarking en peer review, met andere woorden vergelijking van de prestaties van betrokkenen en uitwisseling van optimale praktijken. Dit wil zeggen dat de verschillende partners vanuit hun eigenheid zelf kunnen bepalen hoe ze die doelstellingen zullen realiseren.

Vertaald naar de problematiek van het ethisch verantwoord sporten werkt de opencoördinatiemethode in een vijftal stappen.

Ten eerste legt de Vlaamse overheid, via het decreet, een principiële aandacht op de problematiek van het ethisch verantwoord sporten. De Vlaamse Regering formuleert dus zelf geen ethiek, maar stelt dat het onderwerp aandacht dient te krijgen bij alle initiatieven inzake sportbeoefening.

Ten tweede legt de Vlaamse overheid daarbij het beginsel vast, dat de ethisch verantwoorde sportbeoefening steunt op een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel de Vlaamse Regering als de sportwereld. Dit houdt in dat de sportverenigingen geresponsabiliseerd worden en een zekere beleids-marge houden.

Ten derde werken de Vlaamse Regering en de sportverenigingen vervolgens samen een gecoördineerde strategie uit inzake ethisch verantwoorde sportbeoefening.

Ten vierde houdt dit in dat de overheid, na breed overleg in de sportsector, een aantal bindende richtsnoeren via een uitvoeringsbesluit uitvaardigt. Deze richtsnoeren zijn bindende doelstellingen waarmee de sportverenigingen rekening dienen te houden in de uitwerking en toepassing van hun beleid. Thema's zouden bijvoorbeeld kunnen zijn: inclusie, diversiteit, de bescherming van minderjarigen enzomeer.

De richtsnoeren moeten dus als dwingende normen beschouwd worden. Het gaat om bindende juridische voorschriften. Maar het verschil met wat men doorgaans in een reglementeringsomgeving gewend is, ligt in de handhaving. Er is gekozen voor een zachtere handhaving, met name via verantwoording en peer pressure. Dit betekent dat sportverenigingen of federaties zich moeten verantwoorden over hoe ze de bindende richtsnoeren opvolgen. In de marge hiervan kan de bevoegde administratie bijeenkomsten organiseren waarop sportverenigingen van elkaars beleid kennis nemen (peer review), zodat er sprake kan zijn van uitwisseling van ideeën en praktijken (best practices) die eventueel voor meerdere sportverenigingen van toepassing kunnen zijn.

Het is dus niet omdat er geen harde handhaving is, dat het richtsnoer geen bindende norm is. Er zal vanuit de Vlaamse overheid bekeken worden of het beleid van de sportverenigingen al dan niet voldoende werd afgestemd op de richtsnoeren. Er wordt geen beleid opgelegd. Deze richtsnoeren kunnen periodiek gegeven worden, in theorie jaarlijks of meerjaarlijks. Na afloop van de periode waarop de richtsnoeren betrekking hebben, leggen de sportverenigingen aan de Vlaamse Regering verantwoording af over hun beleid. Dit krijgt de vorm van een rapport houdende de verwezenlijking door de betrokken sportverenigingen van hun beleid inzake ethisch verantwoorde sportbeoefening.

Ten vijfde evalueert de Vlaamse Regering vervolgens dit beleid en formuleert, mede op basis hiervan, en opnieuw na overleg met de sportfederaties, nieuwe

richtsnoeren voor een volgende periode. Aldus ontstaat er een cyclus van richtsnoeren, implementatie door de sportverenigingen, verantwoording en evaluatie, en nieuwe richtsnoeren.

Een voordeel van een dergelijke aanpak is dat men het beleid telkens actueel kan houden en mee kan evolueren met thema's die op een bepaald ogenblik als prioritair beschouwd dienen te worden. Ook heeft de Vlaamse Regering de flexibiliteit om de richtsnoeren te moduleren naargelang de invalshoek of de wensen van de sportsector die aan de orde is (bijvoorbeeld professionele sport, elitesport, één of meerdere sporttakken).

Naar handhaving toe, heeft de aanpak eveneens een aantal voordelen. Het niet-naleven van de richtsnoeren door de betrokken sportverenigingen zal niet leiden tot een harde juridische sanctie. Er zijn dan ook geen ingrijpende of ingewikkelde handhavingssystemen nodig. Toch zal het gehele proces de aandacht voor de ethisch verantwoorde sportbeoefening vergroten en zal er transparantie zijn over de thema's waaraan sportverenigingen geacht worden aandacht te besteden.

Ten slotte dient hierbij ook te worden opgemerkt dat het ontwerp van decreet de Vlaamse Regering de mogelijkheid geeft om met betrekking tot subsidiëring van de sport, rekening te houden met de initiatieven inzake ethisch verantwoorde sportbeoefening. Het is niet de bedoeling om de mogelijkheid tot subsidiëring te laten afhangen van het bereiken of niet bereiken van een welbepaald (of onbepaald) ethisch niveau in de sportwereld. Het is wel de bedoeling om de mogelijkheid te behouden om criteria te koppelen aan de medewerking die sportverenigingen vertonen in het kader van de opencoördinatiemethode. Op deze wijze worden dwarsverbanden gelegd met andere beleidsinitiatieven en kunnen we spreken van een geïntegreerd beleid.

4. De rol van de entourage bij dopingpraktijken

De minister onderstreept dat het ontwerp van decreet eveneens de rol van de entourage bij dopingpraktijken wenst aan te pakken. Het is immers niet wenselijk dat het systeem van tuchtsancties bij dopingpraktijken alleen sporters viseert. Ook mensen uit de entourage van een sporter die hebben meegewerkt aan het dopinggebruik moeten tuchtrechtelijk vervolgd kunnen worden. Thans kunnen deze personen enkel strafrechtelijk worden vervolgd. Het is eigen aan de strafrechtelijke weg dat aan het treffen van een uit-

eindelijke sanctie, een grondig en langdurig proces voorafgaat. In vele gevallen kunnen deze personen, na de bestraffing, ook snel hun plaats weer innemen in de sportwereld. Een kordaat tuchtrechtelijk beleid is hier dan ook meer wenselijk, zonder daarbij de weg naar de strafrechtelijke vervolging uit te schakelen. Het decreet wenst trouwens ook de Vlaamse sportverenigingen te verplichten om zelf werk te maken van het aanpakken van leden uit de entourage van de sporter.

Er dient te worden opgemerkt dat de term entourage reeds decretaal geregeld is via de notie 'begeleider' in het decreet van 13 juli 2007. Deze notie is zeer ruim. Artikel 2, 12°, van het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening van 13 juli 2007, definieert het begrip begeleider als elke persoon die al dan niet permanent een of meer sporters met raad of daad bijstaat, of ondersteunt bij de deelneming aan of de voorbereiding op sportmanifestaties.

Deze definitie steunt op de UNESCO-Antidopingconventie van 2005, waarin wordt gesproken van 'begeleidend personeel' als "elke coach, trainer, manager, tussenpersoon, teammedewerker, official, lid van het medisch of paramedisch personeel, die met atleten werkt of die atleten behandelt die deelnemen aan of zich voorbereiden op sportwedstrijden". In het bijzonder kunnen de overtredingen vermeld in artikel 3, 5° tot 8°, van het decreet ook aan begeleiders ten laste gelegd worden. Het betreft (artikel 3, 5°) het plegen van bedrog, of de poging daartoe, bij om het even welk onderdeel van de dopingcontrole; (artikel 3, 6°) het bezit van verboden stoffen en methoden; (artikel 3, 7°) het verhandelen van om het even welke verboden stof of verboden methode; en (artikel 3, 8°) de toediening of de poging tot toediening van een verboden stof of verboden methode aan om het even welke sporter, of het aanmoedigen van, helpen bij, vergemakkelijken van, mogelijk maken van, aanzetten tot, verbergen van, of om het even welke medeplichtigheid in het kader van een overtreding van de antidopingregels of van een poging tot overtreding.

Aan deze strafrechtelijke weg, die niet verlaten wordt, wordt dus een intern-tuchtrechtelijke weg toegevoegd. Sportverenigingen zijn immers vaak als eerste op de hoogte van problemen die zich met begeleiders voordoen, hetzij omdat zij zelf rechtstreekse informatie daarover bekomen, hetzij doordat zij hiervan kennis krijgen via sporters zelf, hun familieleden, of van anderen.

De Vlaamse Regering wil bovendien dat sportverenigingen, die op de hoogte zijn van vermoedelijke dopingpraktijken, niet stil blijven zitten, maar daadwerkelijk een inspanning leveren om verder onderzoek naar de feiten, en het opvolgen ervan, mogelijk te maken. In de mate dat de begeleiders een juridische band hebben, is het de verantwoordelijkheid en de verplichting van de sportverenigingen om door tuchtrechtelijke of contractuele maatregelen verder gevolg te geven aan een vermoedelijke dopingpraktijk gepleegd door begeleiders.

II. ALGEMENE BESPREKING

1. Standpunt van mevrouw Els Robeyns

Mevrouw *Els Robeyns* schaaft zich achter het ontwerp van decreet. Zowel fysiek als verbaal geweld moet uit de sport worden geweerd. Onlangs heeft ze in een ander kader actie gevoerd met de socialistische vrouwen tegen verbaal geweld. Dat is één van de meest voorkomende vormen van geweld. Het laat geen zichtbare of fysieke verwondingen na en krijgt daardoor weinig aandacht of wordt onderschat. Woorden kunnen echter ernstige psychische en mentale schade berokkenen. Het grote probleem van verbaal geweld blijkt enerzijds dat het moeilijk aan te tonen en te bewijzen is en anderzijds dat men het niet duidelijk kan afbakenen. Wat voor de ene persoon kwetsend is, is dat voor een andere misschien niet.

De actie werd gevoerd in het kader van partnergeweld, maar evenzeer had deze actie kunnen plaatsvinden naast een voetbalveld in het kader van ethisch verantwoord sporten. Het gaat er aan de zijlijn immers niet altijd even fraai aan toe. Dat verbale geweld van ouders tegenover scheidsrechters, andere ouders, trainers en kinderen lijkt er voor sommigen gewoon bij te horen.

Verbaal geweld is het begin van alle geweld. En zo ontstaat ook naast een voetbalplein verbaal geweld vaak in fysiek geweld. Dat herleidt wedstrijden vaak tot een onaangenaam 'potteke stamp'. Hoewel de spreker zich vooral richt op de jeugdsport en op het voetbal in het bijzonder, onderstreept ze dat ethiek in de sport in alle sporttakken nodig is en in alle leeftijdscategorieën. Onethisch gedrag doet zich ook voor in de volwassenensport, maar volwassenen kunnen er beter mee omgaan en kunnen het beter plaatsen. Jonge kinderen weten meestal niet hoe ze moeten omgaan met de scheldtirades. Talloze spelertjes ver-

liezen dan ook de zin in voetbal omdat de ouders hen voortdurend onder druk zetten. Ze is ervan overtuigd dat die spelertjes veel liever zouden spelen zonder die druk, maar sommigen weten niet beter dan dat er gescholden, bedreigd en gespuwd wordt bij het sporten. Het lijkt echter vanzelfsprekend dat die kinderen zich veel beter zouden voelen zonder de prestatiedruk.

Inzake topsport worden van jonge kinderen vaak zaken geëist die eigenlijk niet in overeenstemming zijn met hun rechten op een gezonde ontwikkeling. Mevrouw Robeyns denkt daarbij aan de beelden van hoe in China jonge gymnasten worden opgeleid. Dat is in haar overtuiging even onethisch en onaanvaardbaar.

De spreker is bewust vertrokken vanuit het verbaal geweld als voorbeeld omdat het zich in alle sociale lagen van de bevolking voordoet, in alle leeftijdscategorieën, en bovendien in allerlei diverse situaties, en moeilijk af te lijnen is. Daar zit het grote probleem van ethiek en ethisch verantwoord sporten. Afgezien van de grote excessen die iedereen ontoelaatbaar acht, zoals racisme of discriminatie, zijn de grenzen van wat ethisch aanvaardbaar is voor iedereen verschillend. Het is dan ook goed dat de minister er niet voor gekozen heeft om eenvormig een moraal op te leggen.

Mevrouw Robeyns looft ook de positieve aanpak in het decreet, waarbij wordt uitgegaan van een stimuleringsbeleid met positieve stimuli aan de verschillende federaties en verenigingen, om te proberen onethisch gedrag te voorkomen, zodat het niet moet worden bestraft. De positieve ethische waarden zoals fair play worden benadrukt. Responsabilisering, samenwerking en zelfregulering via de opencoördinatiemethode is een goede keuze.

Terwijl de problematiek van ethisch verantwoord sporten pas sinds een aantal jaren in de aandacht is gekomen, heeft de minister steeds het voortouw genomen in de strijd voor meer ethiek in de sport. Mevrouw Robeyns refereert daarbij onder meer aan de campagne 'Sport op Jongerenmaat' die hij lanceerde in de aanloop naar het voorontwerp van decreet en die gebaseerd was op de Panathlon-verklaring over ethiek in de jeugdsport. De minister benadrukte ook dat er in het opleidingsaanbod van de Vlaamse Trainersschool bijzondere aandacht moest gaan naar het ethisch verantwoord sporten. In dat verband vraagt mevrouw Robeyns zich af of onder-

tussen alle sportfederaties positief gevolg hebben gegeven aan de oproep om de Panathlon-verklaring te ondertekenen. Bovendien wil ze weten of het ethische luik al structureel ingebouwd werd in de trainersopleiding.

Naast lovenswaardige initiatieven was er ook nood aan een structurele aanpak. Die is terug te vinden in het lang aangekondigde ethische luik dat werd voorgelegd. Niet alleen haar fractie is enthousiast, maar ook de sector zelf klinkt heel positief. Het decreet zal dan ook een breed draagvlak vinden en op zeer korte termijn in voege kunnen treden. Daarom dringt de spreker aan op een concrete timing, ook inzake de uitvoeringsbesluiten. Hoeveel tijd wordt er trouwens opgelegd voor bepaalde richtsnoeren?

In het kader van de topsport vreest mevrouw Robeyns dat niet alleen in China aan jonge sporters haast onmogelijke eisen worden gesteld. Daarom is het interessant om te weten of de bepalingen van het decreet ook zullen worden doorgetrokken naar het topsportbeleid en of ook daar bepaalde richtsnoeren zullen worden opgelegd.

Mevrouw Robeyns sluit zich ook aan bij een aantal bekommernissen van de Sectorraad Sport. In eerste instantie vraagt ze naar de oprichting van een meldpunt waar gedupeerden terechtkunnen als sportfederaties of clubs een probleem niet ernstig nemen. Komt er een nieuw meldpunt of worden bestaande meldpunten, bijvoorbeeld inzake kinderrechten, toegankelijker gemaakt voor de sportomgeving? Het is immers belangrijk dat er een vangnet bestaat voor gedupeerden die in hun federatie of club niet worden gehoord.

Er komen blijkbaar geen extra middelen om het decreet te financieren. Dan lijken verschuivingen haast onvermijdelijk. Kan de minister enige toelichting verschaffen bij de financiering?

In het decreet Medisch verantwoord sporten is in de oprichting van een expertencommissie voorzien. De uitbreiding van het decreet met een ethisch luik, lijkt het noodzakelijk te maken dat in de bewuste commissie ook deskundigen inzake sportethiek worden opgenomen.

Mevrouw Robeyns berekende dat ongeveer zes op tien kinderen zijn aangesloten bij een sportclub. Dat vindt ze prima en ook nodig, omdat sporten in clubverband kinderen fitter, socialer en zelfbewuster maakt. Vervolgens onderstreept ze dat iedereen ook wil dat kinderen graag sporten en dat ze dat in een

veilige, positieve omgeving kunnen doen. Tegelijk stipt ze aan dat behalve de diverse bedreigingen zoals doping, racisme, fysieke en mentale mishandeling, toch vooral ook de positieve effecten van jeugdsport in de verf moeten worden gezet. Kinderen moeten maximale kansen krijgen om zich optimaal te ontplooien in een gezonde omgeving. Het voorgelegde decreet is een stap in de goede richting.

2. Standpunt van de heer Paul Delva

De heer *Paul Delva* stelt dat ook de CD&V-fractie het decreet zal steunen, omdat het tegemoetkomt aan een reële nood in de sportsector en bij uitbreiding de hele samenleving. Ook de aanpak met een grote sensibilisering van de sportfederaties via zelfregulering, kan de goedkeuring van de fractie wegdragen.

De heer Delva heeft in de officiële bundel van het ontwerp van decreet tevergeefs gezocht naar het advies van de Vlaamse Sportraad en het Kindeffectrapport. Werden deze stukken bewust niet opgenomen als bijlage bij het ontwerp van decreet?

De spreker deelt een aantal inzichten van de Sportraad. Zo is een definitie van ethiek in de sport moeilijk, maar hij sluit zich aan bij de oproep om in de Vlaamse Trainersschool en de bestaande opleidingen en bijscholingen voldoende aandacht te besteden aan de ethische aspecten van sport.

Een bekommernis van de heer Delva is dat medisch en ethisch verantwoord sporten al te vaak geassocieerd wordt met de dopingproblematiek, hoewel dat veel ruimer gaat. Hij stelt voor in de volgende legislatuur het respectieve decreet aan een grondige evaluatie te onderwerpen. Hij ziet in de uitbreiding van het decreet naar ethisch verantwoord sporten een kans om niet alleen repressief, maar ook preventief op te treden.

Verder is er de oprichting van een meldpunt waarvan sprake in het advies van de Sportraad. De heer Delva hoorde graag de visie van de minister ter zake. De Sportraad heeft ook opgemerkt dat zonder extra middelen de sportsector zelf zal moeten opdraaien voor de inspanningen die moeten worden geleverd om het decreet uit te voeren. Wat is hier de visie van de minister?

De heer Delva deelt eveneens de bekommernis van de Sportraad over de controle op de naleving van het decreet. Goede afspraken met Bloso lijken essentieel opdat sportorganisatoren zouden weten waaraan

zich te houden. Ook de timing van de uitvoeringsbesluiten is voor de Sportraad essentieel, omdat deze voldoende tijd wenst om zich voor te bereiden. Welke timing stelt de minister voorop?

3. Antwoord van minister Bert Anciaux

Minister *Bert Anciaux* dankt de commissieleden voor de positieve reacties. Zijn uitgangspunt is precies dat momenteel nog niet aan alle bekommernissen inzake ethisch verantwoord sporten wordt tegemoetgekomen, en daarin vindt de aanpassing van het decreet ook zijn oorsprong. De minister gelooft ten stelligste in de inbedding in de Vlaamse Trainersschool en in andere opleidingen. Hij vindt het bovendien vanzelfsprekend dat de bepalingen van het decreet en het luik rond ethisch verantwoord sporten gelden voor alle vormen van sportbeleid, dus ook Sport voor Allen en het Topsportbeleid.

Inzake timing van de uitvoeringsbesluiten geeft de minister mee dat hij op vrij korte termijn met de uitvoeringsbesluiten naar de adviesraad kan. Dan gaan ze naar de regering voor principiële goedkeuring. Minister Anciaux is niet van plan om een afwijking te vragen en dus zal er een gewone procedure voor de Raad van State zijn, die minstens een maand duurt. Hij gaat ervan uit dat de definitieve goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten begin 2009 kan gebeuren. Van de federaties zal gevraagd worden zich dan in te schrijven in het proces.

De expertencommissie gaat vooralsnog louter over het luik medisch verantwoord sporten. Voor het luik ethisch verantwoord sporten worden de federaties geresponsabiliseerd. Minister Anciaux verwijst in dat verband ook naar het meldpunt en de richtsnoeren waarvan sprake. Een richtsnoer kan dan zijn dat er een meldpunt kan worden opgericht, maar ook daarin ligt de verantwoordelijkheid dan bij de federaties. Het lijkt de minister wel zinvol dat dit een van de eerste richtsnoeren zou zijn.

De minister bevestigt dat de hele operatie op zichzelf niets kost, maar dat er allicht voor de uitvoering in de federaties enige kosten aan verbonden zullen zijn. Hij wijst erop dat de middelen voor de sportfederaties aanzienlijk gestegen zijn. De correctiefactor lag onder de één percent, maar zit nu zelfs boven hetgeen als richtsnoer was opgegeven voor de volledige uitvoering van het decreet. De federaties hebben dan

ook meer financiële armslag gekregen voor de verantwoordelijkheid die hen is toegewezen.

De minister wijst er tot slot op dat het advies van de Sectorraad Sport en het Kindefectrapport door een administratieve vergissing niet bij het ontwerp van decreet werden gevoegd. Hij stelt voor om ze op te nemen als bijlage bij het commissieverslag.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING

Bij de artikelsgewijze bespreking worden geen specifieke opmerkingen gemaakt.

De artikelen 1 tot 12 worden unaniem aangenomen met 9 stemmen.

IV. EINDSTEMMING

Het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2007 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening en van het decreet van 24 juli 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Dirk DE KORT

Dany VANDENBOSSCHE

BIJLAGE 1:

Advies van de Sectorraad Sport

Vlaamse overheid

Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Arenbergstraat 9

1000 Brussel

Tel 02 553 06 29

raadcjsm@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be/raadcjsm

VOORONTWERP VAN DECREET

INZAKE ETHISCH VERANTWOORDE SPORTBEOEFENING

Advies van de Sectorraad Sport

Vlaams minister Bert Anciaux vroeg op 15 april 2008 de Sectorraad Sport om advies over dit voorontwerp van decreet.

De Sectorraad Sport had op zijn plenaire vergadering van 22 april 2008 een gesprek over het voorontwerp met Alfons Roebben en Marianne Van Lancker van het kabinet-Anciaux.

De Sectorraad Sport bracht op zijn plenaire vergadering van 22 april 2008 het volgende advies uit.

Dit voorontwerp van decreet komt niet als een verrassing. Toen Vlaams minister Bert Anciaux in augustus 2006 advies vroeg over het nieuwe decreet medisch verantwoord sporten, waren er al plannen om aan het decreet een ethisch luik toe te voegen.

De Vlaamse Sportraad was mee vragende partij voor de inbreng van een ethische dimensie.

De Sectorraad Sport is positief verrast door de tekst die nu voorligt, inclusief de uitstekende memorie van toelichting. Sportfederaties worden geresponsabiliseerd. Van betutteling is geen sprake, althans niet in theorie. De klemtoon ligt op zelfregulering door de sportsector. Zo hoort het. De verhoogde aandacht voor ethiek in de sport is sowieso positief, de aanpak van Vlaams minister Bert Anciaux eveneens. Naast dit decreet, wordt het ethische thema in de huidige en toekomstige sportdecreten en projectreglementen verankerd. De Sectorraad Sport vindt dat een goede manier van werken. Toch zijn er een aantal bedenkingen.

Definitie

Wie een heldere definitie zoekt van sportethiek, blijft op zijn honger. Niet makkelijk, zo'n definitie, maar in een decreet toch wel essentieel. Sportethiek is een ruim begrip. Voor de

Sectorraad Sport betekent sportethiek het gezond omgaan met waarden en normen, en attitudes op en naast het terrein, ... Ethiek moet in alle aspecten van de sportbeoefening tot uiting komen, maar zeker in de opleiding, bijscholing, omkadering, begeleiding. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor de Vlaamse Trainersschool.

Ethische normen zijn moeilijk in wetteksten te vatten. Uit de memorie van toelichting blijkt dat de Vlaamse Overheid een onderscheid maakt tussen *harde* thema's, die directe regulering vereisen (doping, geweld, omkoping, mensenhandel, transfers, rechtsbescherming, discriminatie, ...) en *zachte* thema's, waar dit voorontwerp iets aan wil doen. De Sectorraad Sport onderschrijft die keuze.

Misleidend

Sportethiek wordt (al te) vaak enkel met doping geassocieerd. Door ethisch verantwoord sporten te koppelen aan het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening dat, onterecht overigens, als een dopingdecreet wordt gepercipieerd, riskeert ethiek in de sport door de buitenwereld tot de dopingproblematiek te worden verengd.

Anderzijds, door richtsnoeren ivm ethisch verantwoord sporten in het MVS-decreet op te nemen, worden die richtsnoeren van algemene orde, dwz van toepassing op iedereen die met sport bezig is, net als het MVS-decreet zelf.

De Sectorraad Sport stelt als compromis voor om de titel van het MVS-decreet van 13 juli 2007 te wijzigen in *Decreet inzake ethisch verantwoorde sportbeoefening*. Medisch verantwoord, dopingvrij, gezond sporten, is immers een aspect van ethisch verantwoord sporten.

Conferentie

Het is niet duidelijk welke externe deskundigen over dit voorontwerp van decreet werden geconsulteerd. Op 5-7 november 2008 heeft in Gent de Panathlon World Conference plaats. De voorbereiding is in handen van een werkgroep waarin heel wat expertise verzameld zit. Misschien kan die groep zich de komende weken ook eens over dit decreet buigen?

Symposium

Op 6 juni 2006 organiseerden Panathlon Vlaanderen en de Vlaamse Sportfederatie, op verzoek van Vlaams minister Bert Anciaux, het symposium *Sport op Jongerenmaat*.

Het symposium leverde onder meer 10 concrete maatregelen op (zie bijlage bij dit advies) voor een jeugdvriendelijker sport, waaronder de oprichting van een meldpunt, en bijzondere aandacht voor de sportethiek in de opleiding van de trainers. In de tekst die nu voorligt, is daar maar gedeeltelijk rekening mee gehouden.

Het kabinet-Anciaux reageert dat het decreet enkel principes vastlegt. Er wordt niets van boven opgelegd. De sector kan zelf aangeven waarrond wordt gewerkt. Sportfederaties kunnen thema's kiezen. De concrete invulling kan bijvoorbeeld uit het symposium komen.

Meldpunt

Als sportfederaties of clubs een probleem niet ernstig nemen, waar kunnen gedupeerden dan terecht? Enkele leden willen een meldpunt oprichten waar misbruiken en wantoestanden op het vlak van de sportethiek, met name tegenover kinderen, kunnen worden gerapporteerd.

Andere leden willen bestaande meldpunten, bijvoorbeeld rond kinderrechten, toegankelijker maken voor de sport, door een betere terugkoppeling naar de sportactoren te stimuleren.

Als voorlopige tussenoplossing stellen nog andere leden voor dat de sportactoren, volgens het principe van de responsabilisering, dit probleem intern oplossen en dat de controlerende overheid een oogje in het zeil houdt. Sportfederaties zouden een vertrouwenspersoon aan

kunnen stellen, zoals dat in de administraties vaak gebeurt. Maar ook dan blijft een vangnet nodig voor gedupeerden die in hun sportfederatie of club niet worden gehoord.

Sponsors

Het zou goed zijn om ook ethische richtsnoeren voor sponsors op te stellen. Al is dat misschien een opdracht voor de sector zelf.

Controle

Ethisch verantwoord sporten is niet meetbaar. Goede afspraken zijn nodig met de Bloso-administratie ivm controle, zodat organisatoren weten waaraan zich te houden.

Curatief

Artikel 2. In artikel 2 van het decreet van 13 juli 2007 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening wordt een nummer 14° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Ethisch verantwoorde sportbeoefening: het geheel van preventieve en curatieve maatregelen, bepalingen en aanbevelingen die eenieder in acht moet nemen met het oog op de bewaring en bevordering van de ethische dimensie in de sport.”

Leden vinden *curatieve maatregelen* een medische term, beter te vervangen door *corrigerende maatregelen*. Het kabinet-Anciaux ziet veeleer een link met *curator*. Een curator is geen medicus. Er wordt naar van Dale verwezen. Ten onrechte, zo blijkt ¹.

Budget

Commentaar bij artikel 3. De Vlaamse overheid wil rekening houden met de principes van het ethisch verantwoord sporten door dit als een van de criteria op te nemen in het geheel van normen die bepalend zijn voor de subsidiëring van de sport. Het totale budget voor subsidiëring blijft ongewijzigd, maar kan door het al dan niet rekening houden met de principes van ethisch verantwoorde sportbeoefening anders verdeeld worden.

Neemt de Vlaamse Overheid ethisch verantwoord sporten ernstig, en komen er geen extra middelen, lijken verschuivingen onvermijdelijk. Iemand zal beter of slechter af zijn.

Dualiteit

Het decreet aarzelt tussen vrijblijvende aanbevelingen, richtsnoeren ², verplichtingen, ... Er wordt niets opgelegd. Maar wie niet meedoet, zal het wel moeten gaan uitleggen.

*Memorie van toelichting. C.5.c.4. Dit houdt in dat de overheid, een aantal richtsnoeren via uitvoeringsbesluit uitvaardigt inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening. Deze richtsnoeren zijn aanbevelingen waarmee de sportverenigingen rekening **dienen** te houden in de uitwerking en toepassing van hun beleid. Zo zou de overheid bijvoorbeeld kunnen voorschrijven dat er aandacht moet gaan naar thema's zoals inclusie, diversiteit, de bescherming van minderjarigen, en zo meer.*

Tekst van het voorontwerp. Artikel 2. [...] Ethisch verantwoorde sportbeoefening: het geheel van preventieve en curatieve maatregelen, bepalingen en aanbevelingen die eenieder in

¹ Van Dale: **curatief**: (bn.) **1** gericht op de praktische genezing, syn. genezend: de curatieve geneeskunde, gezondheidszorg, medische verzorging gericht op het genezen van ziektes, tgv. preventieve geneeskunde **2** genezend, m.betr.t. de hulp aan personen die in sociale nood verkeren.

² Van Dale: **richtsnoer** (het) **1** lijn, touw om bij metselen, timmeren enz. in een rechte lijn te blijven **2** (fig.) voorschrift waarnaar men zich regelen moet, waaraan men zich te houden heeft: het richtsnoer van zijn geloof; een richtsnoer geven, vaststellen, volgen; als richtsnoer dienen; iets tot richtsnoer nemen **3** voorbeeld, model ter navolging: dit dient u ten richtsnoer.

acht moet nemen met het oog op de bewaring en bevordering van de ethische dimensie in de sport.

Bij het bepalen van de criteria voor de subsidiëring van de sport kan rekening gehouden worden met de principes van ethisch verantwoorde sportbeoefening."

Expertencommissie

De Vlaamse Sportraad herinnert aan zijn advies van 7 april 2008 over het uitvoeringsbesluit medisch verantwoord sporten.

Artikel 32. Er wordt een expertencommissie medisch verantwoord sporten opgericht als vermeld in artikel 22 van het decreet.

De expertencommissie medisch verantwoord sporten heeft tot opdracht advies te verlenen over medisch verantwoord sporten op verzoek van de minister.

De expertencommissie medisch verantwoord sporten bestaat uit een voorzitter en een plaatsvervangende voorzitter, die telkens een vertegenwoordiger is van de administratie, en uit effectieve en plaatsvervangende leden die garant staan voor de onafhankelijkheid van de advisering, en die een bijzondere expertise bezitten op het vlak van de medische en paramedische begeleiding van sporters.

Gelet op de uitbreiding van het decreet met een ethisch luik, komen in deze commissie van deskundigen best ook mensen met expertise in de sportethiek.

Timing

Het decreet houdt voor sportorganisaties een aantal verplichtingen in. Organisaties moeten zich daarop voor kunnen bereiden. Het zou jammer zijn mocht het decreet pakweg in oktober 2008 worden goedgekeurd en op 1 januari 2009 in werking treden.

Besluit

De Sectorraad Sport geeft het voorontwerp van decreet een voorzichtig positief advies.

Dit voorontwerp is een voortreffelijk werkstuk. Maar het werk is niet af. Er moet verder met externe deskundigen over de materie worden nagedacht.

Bart Vanreusel, *voorzitter van de Sectorraad Sport*

Line Dumoulin, *ondervoorzitter*

Jan Bonnarens, Frank Bulcaen, Vanessa De Bleyser, Jessica De Smet,

David De Vlieger, Patrick Dobbelaere, Geert Goubert, Fatih Kat, Jan Korthoutd,

Piet Meneve, Luc Mercken, Ingrid Peeters, Liliane Roegies, Hilde Van Cauwenberghe,

Reynout Van Schuylenbergh, *leden*

Lieven De Clercq, *secretaris*

SECTORRAAD SPORT – Arenbergstraat 9 - 1000 Brussel – T 02 553 06 29

bart.vanreusel@faber.kuleuven.be; line.dumoulin@bvlo.be; lieven.declercq@cjsm.vlaanderen.be

Bijlage:

SPORT OP JONGERENMAAT

Concrete maatregelen voor een jeugdvriendelijker sport

Uit het symposium dat Panathlon Vlaanderen en de Vlaamse Sportfederatie op 6 juni 2006 organiseerden, op verzoek van Vlaams minister Bert Anciaux.

De sportsector en de overheid samen in actie

1. Zoveel mogelijk federaties, clubs, scholen, sportdiensten, ... ondertekenen de **Panathlon Verklaring** en gaan er ook actief mee aan de slag.
2. Sport op Jongerenmaat krijgt een expliciete plaats in **opleidingen** en initiatieven van de sportfederaties en van de Vlaamse Trainersschool.
3. Gemeenten spelen een belangrijke rol in een **jeugdvriendelijk lokaal sportbeleid**.
4. Een **onafhankelijk meldpunt** zal opgericht worden, waar slachtoffers van misbruik in sport klacht kunnen neerleggen en kunnen opgevangen worden.
5. De sportsector engageert zich om **richtlijnen**, een **gedragscode** en voorbeelden van **goede praktijk** voor zowel trainers/lesgevers als voor bestuurders en ook ouders op te stellen.
6. Trainers die hun opleiding aan de Vlaamse Trainersschool afronden, ondertekenen een **ethische code**.
7. Samen met onderwijs wordt onderzocht of het tweejaarlijks, **medisch schooltoezicht** kan verruimd worden met een sportmedisch onderzoek.
8. Verschillende impulsmaatregelen moeten ervoor zorgen dat meer **gekwaliceerde lesgevers** worden ingeschakeld in de jeugdsport.
9. De sportfederaties engageren zich om **fairplaydoelstellingen** duidelijk aan bod te laten komen in de jeugdcompetities.
10. De Vlaamse overheid wil de bovenstaande maatregelen ondersteunen door het decreet op het medisch verantwoord sporten én het decreet op de sportfederaties te verbreden zodat garanties worden ingebouwd voor het vrijwaren van de **mentale en fysieke integriteit** van kinderen en jongeren.

BIJLAGE 2:
Kindeffectrapport

Methodiek KindEffectRapportage (KER)

(Bijlage bij het ministerieel besluit van 11 juni 2004 houdende de vaststelling van de methodiek kindeffectrapportage)

Te gebruiken vanaf 1 augustus 2004.

I Belangrijke voorafgaande opmerkingen

1. In te vullen en over te maken aan de Coördinatie Aanspreekpunten Kinderrechten uiterlijk op het moment van de **agendering op de Vlaamse regering voor de eerste principiële goedkeuring** en bij voorkeur na overleg met het aanspreekpunt Kinderrechten van de bevoegde administratie/instelling):

Coördinatie Aanspreekpunten Kinderrechten
Markiesstraat 1 - lok. 340
1000 Brussel
tel. 02 – 553 33 73
fax 02 – 553 34 19
e-mail: joost.vanhaelst@wvc.vlaanderen.be

2. Voor achtergrondinformatie over kinderrechten, kindeffectrapportage (inclusief deze methodiek), de aanspreekpunten Kinderrechten ... zie: <http://www.vlaanderen.be/kinderrechten>.

3. Terminologie en afkortingen.

Als er sprake is van het Verdrag of het **IVRK** wordt verwezen naar het Internationaal Verdrag van 20 november 1989 inzake de Rechten van het Kind, bij decreet van 15 mei 1991 door de Vlaamse Gemeenschap goedgekeurd in België in werking getreden in januari 2002.

Het **decreet van 15 juli 1997** is het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind. Het besluit van de Vlaamse regering van 26 maart 2004 betreffende de instelling van het kindeffectrapport regelt de uitvoering. Dit besluit vervangt de voorgaande uitvoeringsbesluiten. Het is in werking getreden op 1 april 2004.

Als in deze tekst sprake is van **kind** bedoelen we de minderjarige persoon, nl. iedere persoon jonger dan 18 jaar overeenkomstig artikel 1 van het IVRK.

De afkorting **KER** staat zowel voor kindeffectrapport als voor kindeffectrapportage.

4. Machtiging aan de coördinerend minister Kinderrechten

Artikel 2, tweede lid van het bovenvermelde besluit van 26 maart 2004 geeft de coördinerend minister Kinderrechten, dit is de Vlaamse minister die belast is met de coördinatie van het Vlaamse kinderrechtenbeleid, de opdracht een methodiek te verstrekken en toe te zien op de naleving van de kindeffectrapportageverplichting. Een eerste methodiek werd reeds aan de leden van de Vlaamse regering overgemaakt in april 2001. Pro memorie weze hieraan toegevoegd dat ook de Raad van State, het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris toezien op de naleving van deze verplichting.

II Toetsing

1) Voorwerp van het KER

Elk ontwerp van decreet ‘voorzover de voorgenomen beslissing kennelijk het belang van het kind rechtstreeks raakt’ moet bij de indiening in het Vlaams Parlement vergezeld gaan van een KER, aldus het decreet van 15 juli 1997. Volgens artikel 2, eerste lid van het besluit van de Vlaamse regering van 26 maart 2004 kan een voorontwerp van decreet waarvoor die verplichting geldt enkel door de Vlaamse regering worden goedgekeurd als het vergezeld is van een kindeffectrapport dat is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet.

Het is de minister die het voorontwerp voorbereidt die het ‘kennelijk belang’ inschat. Als de bevoegde minister van oordeel is dat het voorontwerp kennelijk het belang van het kind rechtstreeks raakt en hij een afwijking van de verplichting wenselijk acht, heeft een deskundige commissie de opdracht hem te adviseren. Het kennelijk belang is het enige criterium. Ook kader- en instemmingsdecreten kunnen het belang van het kind kennelijk rechtstreeks raken.

Ook in andere gevallen kan men ervoor kiezen om deze methodiek te gebruiken. De volksvertegenwoordiger zou dat kunnen bij voorstellen van decreet. Dan moet men in de gestelde vragen ‘voorontwerp’ lezen als ‘voorstel’. Voor de Vlaamse regering, de bevoegde minister(s), de administratie kan dit met name interessant zijn voor de inschatting van de effecten op kinderen in het kader van de reguleringssimpactanalyse. Afhankelijk van de beslissing die getoetst wordt, kan het zijn dat ‘voorontwerp’ dan moet gelezen worden als ‘ontwerp’.

Werd deze methodiek gebruikt voor de decretaal verplichte toetsing van een voorontwerp van decreet aan de effecten op kinderen en hun rechten?

☒ Ja ☐ Nee

Geef het opschrift van het betrokken voorontwerp van decreet, of in voorkomend geval van het voorstel van decreet, voorontwerp van besluit, ...

Voorontwerp van decreet inzake ethisch verantwoorde sportbeoefening

2) Welke informatiebronnen hebt u geraadpleegd en/ of kunt u raadplegen?

In deze vraag wordt gepolst naar de informatiebronnen die u geraadpleegd hebt bij de voorbereiding van het voorontwerp en/ of bij de opmaak van dit KER.

De inschatting van de effecten van beleidsvoornemens op volwassenen en in kinderen in het bijzonder is niet zo eenvoudig. Vandaar dat in deze vraag een aantal websites worden aangereikt waar interessante informatie kan geraadpleegd worden, zowel over de rechten van kinderen als over de feitelijke levenssituatie van kinderen.

Daarenboven heeft het opgeven van de informatiebronnen als grote voordeel dat ze de gegeven antwoorden kunnen onderbouwen.

Kruis uw antwoord aan en motiveer het.

Voeg zo mogelijk een kopie van de standpunten, artikels en uittreksels uit onderzoeken als bijlage toe en/ of vermeld heel duidelijk de gegevens van de geraadpleegde documentatie.

1. Algemene kennis (parate kennis, media, ...)

☒ Ja ☐ Nee

Motiveer uw antwoord.

De problematiek van het ethisch verantwoord sporten is blijvend actueel en omvat een ruim gamma aan mogelijke misbruiken, wantoestanden en problemen. De waaier aan thema's die binnen dit concept passen is divers: omkooppraktijken in de sport, racisme en xenofobie, behoorlijk bestuur van sportverenigingen, omgang met jongeren en kinderen, de maatschappelijke verantwoordelijkheid van sportorganisaties enzovoort. Ethiek in de sport is dus een zeer ruim begrip.

In de praktijk blijkt dat kinderen en jongeren regelmatig geconfronteerd worden met onethisch gedrag in hun sportclub, vereniging of organisatie.

2. Overleg met het aanspreekpunt Kinderrechten van de functioneel bevoegde administratie/ instelling en/ of coördinatie aanspreekpunten Kinderrechten (voor de lijst van aanspreekpunten zie: <http://www.vlaanderen.be/kinderrechten/>)

☐ Ja ☒ Nee

Motiveer uw antwoord.

Bij het voorontwerp van decreet werd geen contact opgenomen met het aanspreekpunt Kinderrechten. Deze KER zal ter advies wel aan de de bevoegde persoon overgemaakt worden.

3. Advies Deskundige Commissie Kindeffectrapportage (voor de opdrachten, samenstelling edm. zie uitleg bij vraag II, 1) en: <http://www.vlaanderen.be/kinderrechten/>)

☐ Ja ☒ Nee

Motiveer uw antwoord.

4. Raadpleging Kinderrechtencommissariaat (<http://www.kinderrechten.be>)

☐ Ja ☒ Nee

Motiveer uw antwoord.

5. Raadpleging kinderrechten- en jeugdorganisaties: Kinderrechtencoalitie Vlaanderen (<http://www.kinderrechtencoalitie.be>), Vlaamse Jeugdraad (<http://www.vlaamsejeugdraad.be>), Steunpunt Jeugd (<http://www.steunpuntjeugd.be/>), Centrum voor de Rechten van het Kind (<http://www.centrumkinderrechten.org/>), Kinderrechtswinkel (<http://www.kinderrechtswinkel.be/>), ...

☐ Ja ☒ Nee

Motiveer uw antwoord.

6. Resultaten wetenschappelijk onderzoek (vb.: <http://www.cbgs.be/>)

☐ Ja ☒ Nee

Motiveer uw antwoord.

7. Enquête onder kinderen en jongeren (vb.: <http://www.whatdoyouthink.be/>, <http://www.kjt.org/>, ...)

☐ Ja ☒ Nee

Motiveer uw antwoord.

8. Andere

☒ Ja ☐ Nee

Motiveer uw antwoord.

Bij het tot stand komen van dit voorontwerp van decreet werd overleg gepleegd een aantal verantwoordelijken uit de sportsector en werd hun advies gevraagd over welke problemen zij binnen de sport ervaren met betrekking tot ethiek in de sport.

De Vlaamse Sportraad vestigde zeer expliciet de aandacht op kinderen en de problemen die zich binnen de sport met en bij kinderen voordoen.

3) Werd bij de opstelling van het voorontwerp rekening gehouden met de effecten op kinderen, hun leefsituatie en hun rechten?

Bij deze vraag ligt de nadruk op de vergelijking van de voorgenomen regelgeving met de bestaande regelgeving en/ of situatie.

- a) Wat is de huidige situatie en/ of regeling? Beschrijf de effecten op kinderen, hun leefsituatie en hun rechten? Schat deze effecten in als positief of negatief, voor- of nadelig voor kinderen en benoem ze.

Er bestaat op dit ogenblik geen wetgeving die de nadruk legt op de verantwoordelijkheid van sportorganisaties om te waken over de ethiek in de sport. Op internationaal vlak bestaat de Code of Sport Ethics, waarbij onder andere de fair play in de sport, en in het bijzonder van jongeren, aangemoedigd wordt

In Vlaanderen wil men middels de Panathlon-verklaring beroep doen op de sportorganisaties om aandacht te schenken aan de integriteit van kinderen en jongeren en hen maximale ontplooiingskansen en optimale bescherming te bieden.

Tot op heden bestaat echter geen beleidsinstrument waarmee de overheid de sportsorganisaties en -verenigingen kan sensibiliseren en responsabiliseren, waardoor ook geen rechtstreekse acties ten voordele van kinderen en jongeren kunnen gestuurd worden.

- b) Welke wijzigingen worden door het voorontwerp aangebracht? Welke zijn de te verwachten effecten op kinderen, hun leefsituatie en hun rechten?

Het voorliggende voorontwerp van decreet poogt het thema ethisch verantwoorde sportbeoefening te verankeren in de huidige en toekomstige sportdecreten en projectreglementen. Hierdoor kan middels het gevoerde sportbeleid meer aandacht geschonken worden aan de ethiek in de sport en kunnen stimuleringsmaatregelen en motivators ingevoerd worden die de sportbeoefening ook voor kinderen en jongeren meer verantwoord maken.

Werden alternatieve beleidsvoornemens overwogen?

☒ Ja ☐ Nee

Motiveer uw antwoord.

Zo ja, welke alternatieven werden overwogen en waarom werden deze niet weerhouden?

Zo neen, waarom werden er geen alternatieven overwogen?

Een ontwerp van decreet dat rechtstreeks ethisch verantwoorde sportbeoefening wenst te implementeren behoorde zowel juridisch als maatschappelijk niet tot de mogelijkheden. Juridisch, omdat de juridische afdwingbaarheid zeer moeilijk te bekomen is. Het thema ethisch verantwoorde sportbeoefening is geen vaststaand gegeven en evolueert ook in de tijd. Om het beoogde effect te bekomen, namelijk meer en continue aandacht voor het aspect ethiek in de sport, is het beter om dit op te nemen in de bestaande beleidsinstrumenten en via deze instrumenten het aspect ethiek op te nemen in het beleid.

Gaf dit kindeffectrapport aanleiding tot een duidelijk aanwijsbare aanpassing van het voorontwerp?

☐ Ja ☒ Nee

Motiveer uw antwoord.

De keuze van het voorontwerp heeft geen effect op de effecten voor het kind. In beide gevallen is het ontwerp van decreet bedoeld ter bevordering van de ethisch verantwoorde sportbeoefening, waarbij niet alleen kinderen een doelgroep vormen, maar alle sporters, alsook begeleiders, trainers, bestuursleden, enz....

4) Analyse van de te verwachten effecten op kinderen, hun leefsituatie en hun rechten

§1. Analyse van de te verwachten effecten op de levenssituatie van kinderen

Een belangrijk en moeilijk onderdeel van het KER is het nagaan van de te verwachten effecten op de levenssituatie van kinderen. Bij deze inschatting ligt de nadruk niet zozeer op het juridische dan wel op de feitelijke, concrete levenssituatie. Bij wijze van voorbeeld schuiven we een aantal levensdomeinen naar voor die voor kinderen essentieel zijn. Daaronder mag zeker niet alleen de bevoegdheid van de eigen minister of administratie begrepen worden. Een bevoegdheid heeft per definitie raakpunten met verschillende domeinen en het is de bedoeling die verschillende raakpunten in kaart te brengen.

Wat zijn de te verwachten positieve/ negatieve effecten voor kinderen op de volgende beleidsdomeinen? Duidt zo mogelijk aan wat de verschillen zijn met de effecten op volwassenen?

Motiveer uw antwoord m.b.t. elk beleidsdomein.

Verwijs zo mogelijk steeds naar specifieke bepalingen uit het voorontwerp.

a) Positief:

☐ Gezin

☐ Huisvesting

☒ Vrijtijdsbesteding (spel, sport, ...)

Het is de bedoeling dat middels dit ontwerp van decreet het sporten voor kinderen ook meer verantwoord en met meer aandacht voor ethiek en waarden gebeurt. Dit zou als gevolg moeten hebben dat het sporten voor kinderen nog meer voordelen oplevert en men kan sporten in een veilige, warme en respectvolle omgeving.

☒ Gezondheid en welzijn

Sporten in een respectvolle omgeving met aandacht voor waarden en waar het kind bepaalde waarden meekrijgt en waarbinnen het aan sport kan doen, kan alleen maar ten goede komen van de gezondheid en het welzijn van het kind.

☐ Mobiliteit

☐ Onderwijs

☐ Milieu

☐ Andere

b) Negatief:

☐ Gezin

☐ Huisvesting

☐ Vrijtijdsbesteding (spel, sport, ...)

☐ Gezondheid en welzijn

☐ Mobiliteit

☐ Onderwijs

☐ Milieu

☐ Andere:

§2. Toetsing van de te verwachten effecten op kinderen en hun rechten aan het IVRK

De toetsing aan het IVRK zoals hier vooropgesteld, gebeurt aan de hand van twee invalshoeken.

De eerste is een open vraag naar de mate waarin werd rekening gehouden met het IVRK.

De tweede vraagt specifiek naar de toepassing van de vier basisbeginselen. Deze zijn het hoger belang van het kind, het recht van het kind niet gediscrimineerd te worden, het recht van het kind op leven, overleven en ontwikkeling en het recht op participatie. Voor de volledige tekst van deze basisbeginselen alsook van het IVRK en achtergrondinformatie kan de website <http://www.vlaanderen.be/kinderrechten> geraadpleegd worden. Tussen haakjes geven we soms een officieuze samenvatting. Of we verwijzen naar andere bepalingen uit het IVRK die als expliciteringen van het betrokken principe kunnen beschouwd worden.

- a) Werd bij de opstelling van het voorontwerp, expliciet, rekening gehouden met de bepalingen en beginselen van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind?

☐ Ja ☒ Nee

Motiveer uw antwoord.

Expliciet werd geen rekening gehouden met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, maar het spreekt voor zich dat de aandachtspunten in het ontwerp van decreet waarbij fair play, respect voor de eigenheid van het kind, bescherming, enz... overeenkomen met de bepalingen in het Verdrag.

- b) Zijn de vier basisbeginselen van het Verdrag, zoals hieronder vermeld, van toepassing op het voorontwerp?

Zo ja, kruis een quotering aan van 1 tot en met 5 (1=zeer weinig; 5=zeer veel).

Zo nee, kruis NVT aan (niet van toepassing).

Motiveer uw antwoord mét verwijzing naar de toepasselijke bepalingen uit het voorontwerp.

1. Het hoger belang van het kind (art. 3 IVRK)

- algemeen (alle acties met betrekking tot het kind dienen ten volle rekening te houden met zijn of haar belang): ☐ NVT----☐ 1-----2 ☐ ----3 ☐ ----4 ☐ ----5 ☒

Het decreet bepaalt dat ethische overwegingen geïntegreerd deel uitmaken van alle initiatieven tot sportbeoefening, de organisatie van sport en het sportbeleid. Bij alle acties zal dus de ethische dimensie in acht genomen moeten worden, waarbij het kind integraal deel uitmaakt van de doelgroep.

- gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ouders (beide ouders zijn gezamenlijk de eerste verantwoordelijken zijn voor de opvoeding van hun kinderen, zie ook artikel 18 IVRK): ☐ NVT----☐ 1-----2 ☐ ----3 ☒ ----4 ☐ ----5 ☐

Het ontwerp van decreet wijst op de verantwoordelijkheid van alle betrokkenen, dus niet alleen de sporter zelf, maar ook de begeleiders, trainers, ouders;... De ouders zijn dus zeker betrokken partij en worden ook op hun verantwoordelijkheid gewezen..

- verantwoordelijkheid van de overheid (verplichting van de overheid de ouders bij hun taak te ondersteunen en in adequate zorgen te verlenen wanneer ouders of andere verantwoordelijken ter zake in gebreke blijven): ☒ NVT----☐ 1-----2 ☐ ----3 ☐ ----4 ☐ ----5 ☐

- verantwoordelijkheid van het kind zelf (overeenkomstig zijn ‘groeïende capaciteiten’, zie ook artikel 5 IVRK): ☐ NVT----☐ 1-----2 ☐ ----3 ☒ ----4 ☐ ----5 ☐

Het kind moet kunnen functioneren in een gezonde sportomgeving, maar wordt ook gewezen op de eigen verantwoordelijkheden en het zelf naleven van de fair play-regels en aandacht te hebben voor de ethische waarden die door de sportclub gepromoot worden.

2. Het recht van het kind op non-discriminatie (art. 2 IVRK)

- algemeen (principe dat alle rechten van toepassing zijn op alle kinderen zonder enige uitzondering): ☐ NVT----☐ 1-----2 ☐ ----3 ☐ ----4 ☒ ----5 ☐

Racisme en xenofobie zijn twee zaken die in de sportwereld niet thuishoren en die men middels dit ontwerp van decreet ook wenst aan te pakken in de sportsector.

- eerbiediging van de rechten van het kind, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van zijn ouder of wettige voogd: ☐ NVT----☐ 1-----2 ☐ ----3 ☐ ----4 ☐ ----5 ☒

Idem hierboven.

- verplichting van de overheid om alle passende maatregelen te nemen om het kind te beschermen tegen alle vormen van discriminatie: ☐ NVT----☐ 1-----2 ☒ ----3 ☐ ----4 ☐ ----5 ☐

De overheid zal ook haar verantwoordelijkheid nemen om discriminatie in de sport tegen te gaan door de nodige aandacht te schenken aan deze problematiek en via beleidsmaatregelen dit aspect van ethiek in de sport te promoten.

3. Het recht van het kind op leven, overleven en ontwikkeling (art. 6 IVRK)

- algemeen (het inherente recht op leven en de plicht van de overheid het overleven en de ontwikkeling van het kind te waarborgen)

☒ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ----☐ 4 ----☐ 5 ☐

- verplichting van de overheid om het kind te beschermen tegen mishandeling door de ouders of door degenen die de verantwoordelijkheid dragen voor de zorg van het kind:

☐ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ☒ ----4 ☐ ----5 ☐

Het begrip ethisch verantwoord sport is zeer ruim en kan ook de ouderlijke misbruiken van kinderen in de sport omvatten. Het ontwerp van decreet wijst op ieders verantwoordelijkheid om de integriteit van het kind te vrijwaren.

- verplichting van de overheid om de nodige preventieve en curatieve maatregelen te nemen inzake gezondheidszorg (zie ook artikel 24 IVRK):

☒ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ----☐ 4 ----☐ 5 ☐

- recht op een behoorlijke levensstandaard (zie ook artikel 27 IVRK) :

☒ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ----☐ 4 ----☐ 5 ☐

- recht op onderwijs (zie ook artikelen 28- 29 IVK) :

☒ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ----☐ 4 ----☐ 5 ☐

4. Het recht van het kind op participatie (art. 12 IVRK)

- algemeen:

☐ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ☒ ----4 ☐ ----5 ☐

Indirect is ook de participatie van het kind een aspect van ethisch verantwoord sporten, waarbij het kind de mogelijkheid dient te krijgen om binnen het eigen kunnen en met de eigen middelen te kunnen sporten op een verantwoorde manier.

- recht van het kind om zijn mening te kennen te geven in alle aangelegenheden die het kind betreffen:

☒ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ----☐ 4 ----☐ 5 ☐

- verplichting van de overheid om ervoor te zorgen dat aan de mening van het kind 'in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid' passend belang wordt gehecht :

☒ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ----☐ 4 ----☐ 5 ☐

- recht op toegang tot passende informatie (zie ook art. 17):

☒ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ----☐ 4 ----☐ 5 ☐

- vrijheid van vereniging (zie ook art. 15 IVRK):

☒ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ----☐ 4 ----☐ 5 ☐

- vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst (zie ook art. 14 IVRK) :

☒ NVT----☐ 1-----☐ 2 ----☐ 3 ----☐ 4 ----☐ 5 ☐

5) Varia

Een methodiek is per definitie een middel, in dit geval om de gevolgen op kinderen, hun leefsituatie en hun rechten na te gaan. Daarenboven hebben we deze methodiek zo beknopt mogelijk gehouden. Het is dan ook zeer goed mogelijk dat niet alle overwegingen reeds aan bod zijn kunnen komen.

Zijn er nog andere overwegingen die van belang zijn voor kinderen en hun rechten en die hebben meegespeeld bij de opstelling van het voorontwerp, maar die niet aan bod zijn gekomen in dit kindeffectrapport?

☐ Ja ☒ Nee

Zo ja, welke?

6) Evaluatie methodiek kindeffectrapport (KER)

We stelden reeds dat een methodiek een middel is. We vinden het dan ook belangrijk om rekening te houden met de opgedane ervaring. Op basis daarvan wordt methodiek geregeld geactualiseerd.

a) Welke moeilijkheden ondervond u bij de opmaak van dit KER?

b) Welke suggesties hebt u om de methodiek KER gebruiksvriendelijker te maken?

7) Beleidsconclusie KER

Naast een algemeen besluit in a) vragen we in b) naar een concreet besluit al dan niet vertaald in het beleid. Zo kunnen bij wijze van besluit van dit KER een aantal, concrete(re) aandachtspunten opgegeven worden die betrekking hebben op de uitvoering van het voorontwerp, eenmaal goedgekeurd.

- a) Zal het voorontwerp bijdragen tot de naleving van het IVRK en met name tot een verbetering van de concrete levenssituatie van kinderen in Vlaanderen?

Zo ja, kruis een quotering aan van 0 tot en met 5 (0=in het geheel niet, integendeel; 5=zeer veel).

Zo nee, kruis NVT aan (niet van toepassing) of NB (niet bekend/ niet duidelijk).

☐ NB----☐ NVT---- ☐ 0 ---- ☐ 1-----☐ 2 ☐ ----3 ☒ ----4 ☐ ----5 ☐

Motiveer uw antwoord.

Het voorontwerp van decreet vertrekt vanuit een aantal clusters van waarden waarrond het Ethisch Verantwoord Sporten zich zou moeten richten, namelijk

- Gelijke toegang, tolerantie, inclusie
- Veilige en vriendelijke, aangename omgeving
- Gezondheid en welzijn
- Verantwoordelijkheidszin

Deze clusters zijn van toepassing op alle actoren die in de sportsector actief zijn, dus niet enkel de sporters zelf, maar ook de ouders, begeleiders, trainers, sponsors, bestuurders, enzovoort. Het voorontwerp van decreet probeert via een combinatie van overheidsreglementering en zelfregulering de ethische dimensie in de sport te vergroten. Via responsabilisering van de sportfederaties zal de aandacht voor ethiek in de sport kunnen toenemen en zullen concrete acties en maatregelen genomen worden.

- b) Heeft dit KER aanleiding gegeven tot een concreet besluit, beleidsvoornemen en/ of -beslissing?

☐ Ja ☒ Nee

Motiveer uw antwoord.

8) Contactpersoon en datum opmaak KER

Het is belangrijk om hier de naam op te geven van de persoon op de administratie die het dossier in concreto behandelt. Dat doet geen afbreuk aan het feit dat de politieke eindverantwoordelijkheid voor het indienen van het ontwerp van decreet en het kindeffectrapport in kwestie bij het Vlaams Parlement bij de regering en de bevoegde minister ligt.

- a) Bij wie kan meer informatie verkregen worden over het opgemaakte kindeffectrapport? (naam, administratieve entiteit, telefoon, e-mail)

Astrid Vervaet
Departement CJSM
Afdeling Beleid en Beheer
Arenbergstraat 9, 1000 Brussel
02/553.69.22
astrid.vervaet@cjsm.vlaanderen.be

b) Op welke datum werd het KER in deze vorm gefinaliseerd?

4 april 2008